

Perspectiefnota 2022-2025 gemeente Brummen

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
Aanbieding van de Perspectiefnota	5
1. Financieel herstelplan	5
2. Perspectief per programma	13
Programma 1 Bestuur en Veiligheid	13
Basistaken Bestuur en Dienstverlening	13
Basistaken Veiligheid, Toezicht en Handhaving	15
Programma 2 Fysieke leefomgeving	16
Focusgebied Klimaat en duurzaamheid.....	17
Focusgebied Ruimte voor Eerbeek / Eerbeek Loenen 2030	19
Focusgebied Centrum Brummen	19
Focusgebied Omgevingswet.....	20
Basistaken Fysieke leefomgeving	21
Programma 3 Sociale leefomgeving	23
Focusgebied Sociaal domein	23
Basistaken sociale leefomgeving	25
Programma 4 Bedrijfsvoering en financiën	26
Focusgebied Financieel Gezond	26
Basistaken Bedrijfsvoering en financiën	27
3. Financiële uitgangspunten en grondslagen voor de begroting 2022	29
4. Bijlagen.....	31
Bijlage 1 De vier algemene uitgangspunten bij het maken van bestuurlijke keuzes	31
Bijlage 2 Brief provincie goedkeuring begroting 2021	32

Perspectiefnota 2022-2025:

Kenmerk : Z055396 / D355849

Vastgesteld : College van B&W 11 mei 2021

Aanbieding van de Perspectiefnota

Geachte leden van de raad,

Een jaar geleden heeft u een start gemaakt met een heroriëntatie van de gemeentelijke begroting. Doorgaan op dezelfde weg was geen optie bleek uit de analyse van de vorige perspectiefnota. We hebben toen met elkaar vier uitgangspunten vastgesteld die we hanteren om te komen tot keuzes (zie bijlage 1). In 2020 werden we geconfronteerd met de corona pandemie. Met alle beperkingen die dat met zich meebracht hebben wij vooral gewerkt aan het uitgangspunt basis op orde brengen. Door realistisch te begroten en kosten niet voor ons uit te schuiven leggen we met elkaar een fundament om de komende jaren organisatorisch en financieel robuuster te worden. Versterken van de positie van Brummen en daarmee de inwoners is de leidraad van deze perspectiefnota in het laatste jaar van deze bestuursperiode.

Perspectiefnota bevat kaders en ontwikkelingen

In de perspectiefnota van vorig jaar hebben we vooral geanalyseerd, focus aangebracht en uitgangspunten geformuleerd. Dit jaar staat de perspectiefnota in het teken van het financieel herstelplan. Dit herstelplan is onderdeel van het regime van preventief financieel toezicht. Gelet op de beperkte begrotingsruimte hebben we op dit moment de begrotingsprogramma's nog niet tot in detail uitgewerkt. Nieuwe ambities zijn immers nauwelijks tot niet aan de orde. We schetsen per focusgebied of basistaak welke trends en ontwikkelingen we zien. Als de raad zich kan vinden in het herstelplan, dan ligt het financiële kader vast en kunnen we de programma's uitwerken in de concept-begroting 2022.

Inhoud Financieel herstelplan

Het herstelplan leidt tot een ruim voldoende weerstandsvermogen in 2028 en vanaf 2023 zijn onze structurele lasten en baten weer in evenwicht. We zijn in de begroting 2021 al begonnen met het opnemen van zo'n spaarprogramma in de begroting en dit spaarprogramma zetten we de komende jaren door. In onze meerjarenbegroting kunnen we nog geen rekening houden met extra budget van het Rijk voor de oplopende zorgkosten omdat het kabinet nog demissionair is en zich enkel beperkt tot incidenteel extra geld. Wel houden we rekening met structureel stijgende kosten door toename van de zorgvraag en oplopende tarieven. Ook houden we nu voor het eerst in het meerjarenperspectief rekening met de besparingen die het rapport "Naar een evenwichtig sociaal domein" geeft. Deze besparingen zijn cruciaal in ons financieel herstel en het geeft dan ook vertrouwen dat de maatregelen op groot draagvlak kunnen rekenen in uw raad.

Bouwen aan robuustheid vergt terughoudendheid in ambities

U leest in deze perspectiefnota dat we allerlei trends en ontwikkelingen zien. Van bedreigingen tot kansen, van nieuwe wetgeving tot maatschappelijke veranderingen. We zullen echter terughoudend zijn in het formuleren van nieuwe doelen en ambities. Enerzijds omdat hier de financiële middelen simpelweg voor ontbreken, anderzijds omdat dit niet passend is voor een jaar waarin in maart een nieuwe volksvertegenwoordiging wordt gekozen. De begroting zal dan ook een vooral doelen en maatregelen bevatten die passen in onze uitgangspunten en die bijdragen aan verdere versteviging van ons financiële fundament en onze bestuurskracht.

Brummen Robuust

Onder de noemer Brummen Robuust werken we sinds een half jaar nauw samen met de provincie op drie gebieden.

1. De versterking van economie, leefbaarheid en duurzaamheid in Eerbeek via Eerbeek Loenen 2030;
2. De versterking van onze financiële positie via het Financieel Toezicht;
3. De versterking van onze bestuurskracht via een Maatwerktraject Vitaal Bestuur.

We zullen onze bestuurskracht moeten versterken om de taken in Eerbeek in eigen regie te kunnen organiseren nadat de provincie de lopende projecten heeft afgerond. Dit kan alleen met een sterkere financiële positie. De samenwerking met de provincie verloopt constructief. Zij stelt substantieel menskracht en middelen beschikbaar ten gunste van de projecten in Eerbeek en van het bestuurskrachtonderzoek. Zelf hebben wij in ons meerjarenperspectief een structureel budget van € 550 duizend ten behoeve van Eerbeek.

De basis op orde brengen

In de begroting 2021-2024 hebben we als gemeente een flinke stap gezet in het op orde brengen van de begroting. In financiële zin maar ook organisatorisch zoals de planning- en controlcyclus. Waar we nog een inspanning hebben te doen is binnen het sociaal domein en onze ICT-infrastructuur. Daar ziet u in de eerste bestuursrapportage en in deze perspectiefnota al een resultante van. Zijn we daarmee helemaal op orde? Nee, daar durven we onze handen niet voor in het vuur te steken. We hebben de structuur verstevigd, maar wij zijn met u benieuwd welke ontwikkelpunten uit het bestuurskrachtonderzoek naar voren komen en hoe wij hierop kunnen anticiperen. Dit najaar wordt duidelijk welke financiële en organisatorische consequenties voortvloeien uit het ontwikkelplan.

De raad is aan zet

U vertegenwoordigt als raad alle inwoners van onze gemeente. Vertegenwoordiging in een tijd waarin de ontmoeting met de inwoners, bedrijven en organisaties bijna onmogelijk was, uw gemeentefinanciën onder druk staan en de toekomst ongewis is. Het laatste bestuursjaar van uw vertegenwoordiging in de Brummense gemeenteraad. Aan u om deze perspectiefnota te beoordelen op hetgeen in het verleden is afgesproken en op de vraag of we de juiste lijn naar de toekomst te pakken hebben. Wij willen onze erkenning uitspreken voor een ieder die hard werkt aan de bestrijding van de coronacrisis en het bieden van hulp om krachtig verder te gaan: u, onze inwoners, maar ook mensen in vitale beroepen, vrijwilligers, ondernemers en de mensen in onze eigen organisatie. We hebben hier veel waardering voor. Wij bieden u de perspectiefnota 2022–2025 aan, uitkijkend naar een dialoog hierover met u, samen komen wij deze intensieve periode door.

Het college van burgemeester en wethouders
Brummen, mei 2021

1. Financieel herstelplan

Inleiding

In dit hoofdstuk is het financieel herstelplan opgenomen. Dit financieel herstelplan is gebaseerd op de kaders die de provincie heeft opgenomen in haar toezichtsbrief van 15 december 2020 en in haar goedkeuringsbrief van de jaarschijf 2021 van 9 februari 2021. In bijlage 2 treft u deze goedkeuringsbrief aan. De kaders zijn:

- Uw raad zal uiterlijk in juni 2021 gelijktijdig met de Perspectiefnota een financieel herstelplan vaststellen;
- Het herstelplan zorgt ervoor dat de gemeente jaarlijks zodanig kan sparen dat een ruim voldoende weerstandsvermogen wordt gerealiseerd uiterlijk 31 december 2028;
- Incidentele meevallers worden gebruikt om het herstelplan te versnellen;
- Vanaf de komende begroting (Programmabegroting 2022-2025) zijn de jaarschijven voor de jaren 2023 en verder structureel en reëel sluitend;
- Structurele ruimte binnen een begroting die structureel en reëel sluitend is, is beschikbaar voor extra/nieuwe lasten;
- Maatregelen van het Rijk die een mutatie van de aan de Nederlandse gemeenten te verstrekken uitkeringen betreffen, worden, indien dit voor uw gemeente een verlaging van de betreffende uitkering betreft, door uw raad afgedekt met extra aan te wijzen dekkingsmiddelen.

In de volgende paragrafen lichten we het financieel meerjarenperspectief toe op basis van de huidige financiële inzichten. Daarnaast geven we aan hoe we aan de provinciale kaders kunnen voldoen om zo onze financiële positie robuuster te maken. Dit geheel vormt het financieel herstelplan dat ter besluitvorming aan uw raad voorligt.

1.1 Financieel meerjarenperspectief 2022-2025

In tabel 1 staat het financieel meerjarenperspectief voor de jaren 2022-2025 met hierin opgenomen de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de programmabegroting 2021-2024. Deze wijzigingen worden onder de tabel toegelicht.

Tabel 1 (Bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Saldo Programmabegroting 2021-2024	€ 334	-€ 451	-€ 528	-€ 528
Startpunt saldi Perspectiefnota 2022-2025	€ 334	-€ 451	-€ 528	-€ 528
<u>Autonome ontwikkelingen:</u>				
Herverdeling gemeentefonds minder nadelig	€ 258	€ 517	€ 775	€ 775
Extra middelen jeugdzorg structureel schrappen	-€ 300	-€ 300	-€ 300	-€ 300
Algemene uitkering op basis van september- en decembercirculaire 2020 en maartbrief 2021	€ 99	-€ 289	-€ 291	€ 325
Aanpassing prijsindexering 2022-2025 op basis van Centraal Economisch Plan (CEP)	€ 78	€ 47	€ 46	-€ 200
Aanpassing loonindexering 2022-2025 op basis van CEP	€ 113	€ 87	€ 96	-€ 153
Overige autonome ontwikkelingen	-€ 226	-€ 119	-€ 73	-€ 251
Totaal autonome ontwikkelingen	€ 21	-€ 56	€ 253	€ 197
<u>Aanvullende maatregelen Basis op orde:</u>				
Structurele formatie basis op orde Team voor Elkaar	-€ 160	-€ 160	-€ 160	-€ 160
Structurele bijstellingen budgetten sociaal domein	-€ 713	-€ 713	-€ 713	-€ 713

Tabel 1 (Bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Structurele bijstelling I&A-budget (licenties en onderhoud)	-€ 155	-€ 145	-€ 145	-€ 145
Vervangingsinvesteringen I&A	-€ 12	-€ 43	-€ 73	-€ 104
Totaal aanvullende maatregelen basis op orde	-€ 1.040	-€ 1.061	-€ 1.091	-€ 1.122
Maatregelen om te komen tot financieel herstel:				
Financiële besparingen bouwstenen rapport "Naar een evenwichtig sociaal domein"	€ 942	€ 1.458	€ 1.458	€ 1.458
Intensivering spaarprogramma	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal maatregelen om te komen tot financieel herstel	€ 942	€ 1.458	€ 1.458	€ 1.458
Financieel meerjarenperspectief 2022-2025	€ 257	-€ 110	€ 92	€ 5

Toelichting financieel meerjarenperspectief 2021-2025

Startpunt saldi Perspectiefnota 2022-2025

Het startpunt voor de saldi in deze Perspectiefnota zijn de saldi vanuit de meerjarenbegroting 2022-2024 in de Programmabegroting 2021-2024. De jaarschijf 2025 is gelijk aan het saldo van de jaarschijf 2024.

Autonome ontwikkelingen

In de programmabegroting 2021-2024 hebben we rekening gehouden met een negatieve uitkomst van de herverdeling van het gemeentefonds. Begin dit jaar zijn de voorlopige uitkomsten van de herverdeling voorgelegd aan de Raad van het openbaar Bestuur. Op basis van die voorlopige uitkomst blijkt dat Brummen geen nadeelgemeente is maar een kleine voordeelgemeente. Omdat de consultering op dit moment nog loopt, is het nog te vroeg om een voordeel op te nemen. Maar we mogen er vanuit gaan dat we in ieder geval geen grote nadeelgemeente zijn. Daarom halen we de negatieve stelpost herverdeling gemeentefonds uit ons financieel meerjarenperspectief.

Daartegenover staat dat we op dit moment nog steeds niet weten of het Rijk structureel extra middelen voor jeugdzorg beschikbaar gaat stellen. Vanwege deze onzekerheid schrappen we de positieve stelpost Jeugdzorg en wachten de besluiten van het Rijk hierover af.

De algemene uitkering op basis van de september- en decembercirculaire laat in de jaren 2023 en 2024 een negatief effect zien. Dit komt ten eerste omdat de uitkeringsfactor in deze jaren naar beneden is bijgesteld. Daarnaast zijn de aantallen waarmee de maatstaven binnen de algemene uitkering worden berekend op basis van de laatste inzichten voor de gemeente Brummen lager. Met name het aantal uitkeringsgerechtigden is lager dan in eerdere berekeningen. Voor 2025 zien we een positieve bijstelling omdat hierin de vergoeding voor de loon- en prijsindex voor het jaar 2025 is opgenomen.

Eind maart 2021 is het Centraal Economisch Plan (CEP) 2021 gepresenteerd door het Centraal Planbureau. In het CEP zijn de indexeringspercentages voor prijzen en lonen voor de komende jaren opgenomen. Deze zijn lager dan waarmee we rekening hielden in de Programmabegroting 2021-2024. Voor de jaren 2022-2024 betekent dit een positieve bijstelling. Omdat het jaar 2025 nog niet geïndexeerd was, is het effect voor dit jaar negatief.

Onder de overige autonome ontwikkelingen zijn alle overige ontwikkelingen opgenomen waarvan de afwijkingen groter van € 25.000 met een structureel effect in de 1^e bestuursrapportage 2021 zijn toegelicht.

Aanvullende maatregelen Basis op orde

In maart 2021 heeft uw raad ingestemd met de 1^e begrotingswijziging 2021 voor de basis op orde bedrijfsvoering Team voor Elkaar. De provincie heeft begin april de wijziging goedgekeurd. Voor 2022 en volgende jaren is deze structureel benodigde formatie opgenomen in deze Perspectiefnota.

De budgetten binnen het focusgebied sociaal domein zijn op basis van de inzichten bij de 1^e bestuursrapportage 2021 structureel bijgesteld. Dit betekent per saldo een negatieve bijstelling van €713.000 op jaarbasis.

Binnen de budgetten van I&A zien we dat door licenties en onderhoud de kosten structureel stijgen. Daarnaast is vanaf 2022 jaarlijks een investeringsbudget nodig om noodzakelijke vervangingen te kunnen doen. Dit zorgt ervoor dat de kapitaallasten van de gemeente de komende jaren stapsgewijs stijgen met € 104.000.

Maatregelen om te komen tot financieel herstel

De bouwstenen van het rapport "Naar een evenwichtig sociaal domein" moeten de komende jaren stapsgewijs een besparing van in totaal € 1.458.000 gaan opleveren vanaf 2023.

1.2 Reëel en structureel sluitende begroting vanaf 2023

In tabel 2 is het structureel meerjarenperspectief voor de jaren 2022-2025 opgenomen.

Tabel 2 (Bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
Structurele saldi Programmabegroting 2021-2024	-€ 377	-€ 438	-€ 472	-€ 472
Totaal structurele autonome ontwikkelingen	€ 55	-€ 12	€ 257	€ 193
Totaal aanvullende maatregelen basis op orde	-€ 1.040	-€ 1.061	-€ 1.091	-€ 1.122
Totaal maatregelen om te komen tot financieel herstel	€ 975	€ 1.552	€ 1.458	€ 1.458
Structureel meerjarenperspectief 2022-2025	-€ 387	€ 41	€ 152	€ 57

Toelichting reëel en structureel sluitende begroting vanaf 2023

Het startpunt zijn de structurele saldi vanuit de Programmabegroting 2021-2024. Hierbij hebben we de structurele autonome ontwikkelingen en aanvullende maatregelen om de basis op orde te krijgen opgeteld. De maatregelen om te komen tot financieel herstel zorgen er voor dat we vanaf 2023 een reëel en structureel sluitend meerjarenperspectief hebben. We werken aan de hand van de bouwstenen van het rapport "Naar een evenwichtig sociaal domein" stapsgewijs aan een structureel sluitend meerjarenperspectief. De taakstelling in het sociaal domein is dus onderbouwd, maar is daarmee nog niet gerealiseerd. Daarom is het belangrijk dat we richting de begroting de ontwikkelingen goed monitoren en waar nodig bijsturen. Gezien onze afhankelijkheid van rijksmiddelen volgen we met belangstelling de vorming van een nieuw kabinet en welk effect het nieuwe kabinetsbeleid gaat hebben op ons meerjarenperspectief.

1.3 Spaarprogramma dat zorgt voor voldoende weerstandsvermogen eind 2028

Tabel 3 toont de stand van de algemene reserve aan het begin en eind van het jaar. De jaarlijkse structurele storting en incidentele toevoegingen of onttrekkingen worden onder de tabel toegelicht.

Tabel 3 (bedragen x € 1.000)

Jaar	Algemene reserve per 1 januari	Jaarlijkse storting	Incidentele mutaties	Algemene reserve per 31 december
2021	€ 1.504	€ 500	-€ 287	€ 1.717
2022	€ 1.717	€ 600	€ 84	€ 2.401
2023	€ 2.401	€ 600	€ 257	€ 3.258
2024	€ 3.258	€ 600	-€ 110	€ 3.748
2025	€ 3.748	€ 600	€ 92	€ 4.440
2026	€ 4.440	€ 600	€ 5	€ 5.045
2027	€ 5.045	€ 600		€ 5.645
2028	€ 5.645	€ 600		€ 6.245

Toelichting spaarprogramma dat zorgt voor voldoende weerstandsvermogen eind 2028

Het spaarprogramma in dit financieel herstelplan gaat uit van voortzetting van het huidige spaarprogramma dat opgenomen is in de Programmabegroting 2021-2024. Hierbij sparen we in 2021 een bedrag van € 500.000. Vanaf 2022 verhogen we het spaarbedrag naar € 600.000.

In de kolom "incidentele mutaties" staan de verwachte begrotingssaldi voor de komende jaren. Begrotingssaldi worden als jaarrekeningresultaat in een volgend jaar toegevoegd of onttrokken aan de algemene reserve. In 2021 wordt het voorlopig jaarrekeningresultaat 2020 (€ 88.000) minus de resultaatbestemmingsvoorstellen 2020 (€ 375.000) onttrokken aan de algemene reserve.

Op basis van het huidige financieel meerjarenperspectief bereiken we eind 2028 een algemene reserve van ongeveer € 6,2 miljoen. Hierin zit een buffer om eventuele incidentele tegenvallers op te kunnen vangen.

1.4 Ontwikkeling weerstandsratio 2020-2028

In tabel 4 wordt op basis van de stand van de algemene reserve in tabel 3, de raming van de post onvoorzien in het meerjarenperspectief en de geïnterpreteerde risico's de weerstandsratio in beeld gebracht tot eind 2028.

<i>Tabel 4 (Bedragen x € 1.000)</i>	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
Weerstandsvermogen									
- Algemene reserve	€ 1.504	€ 1.717	€ 2.401	€ 3.258	€ 3.748	€ 4.440	€ 5.045	€ 5.645	€ 6.245
- Post onvoorzien	€ 10	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
Geïnterpreteerde risico's	€ 3.394	€ 3.620	€ 3.620	€ 3.620	€ 3.620	€ 3.620	€ 3.620	€ 3.620	€ 3.620
Ontwikkeling weerstandsratio	0,45	0,49	0,68	0,91	1,05	1,24	1,41	1,57	1,74

Toelichting ontwikkeling weerstandsratio 2020-2028

De weerstandsratio wordt berekend door de weerstandscapaciteit bestaande uit de algemene reserve en de post onvoorzien te delen door de geïntariseerde risico's. Op basis van het "Overzicht risico's gemeente Brummen voor de bepaling van de weerstandscapaciteit 2021" zien we dat de risico's stijgen van € 3,4 miljoen in 2020 naar € 3,6 miljoen in 2021. Het weerstandsvermogen stijgt ook omdat we jaarlijks een bedrag sparen. Op basis van de huidige risico-inventarisatie en de groei van ons weerstandsvermogen zal de weerstandsratio eind 2027 de gewenste 1,6 bereiken.

Vaststelling

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 17 juni 2021,
De gemeenteraad van Brummen,

D.D. Balduk
griffier

A.J. van Hedel
voorzitter

2. Perspectief per programma

Programma 1. Bestuur en Veiligheid

Introductie

Dit programma gaat over de volgende basistaken:

- Bestuur en dienstverlening
- Veiligheid, toezicht en handhaving

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2023 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2024 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2025 Perspectiefnota 2022- 2025
Lasten				
Incidenteel	4	0	0	0
Structureel	4.610	4.672	4.743	4.774
Totaal Lasten	4.614	4.672	4.743	4.774
Baten				
Incidenteel	0	0	0	0
Structureel	307	311	314	314
Totaal Baten	307	311	314	314
Saldo incl. bestemmingen	-4.307	-4.362	-4.428	-4.460

Basistaken Bestuur en Dienstverlening

Portefeuillehouders

A.J. van Hedel

G.I. Timmer

Trends en ontwikkelingen

Binnen bestuur en dienstverlening zien we een aantal trends en ontwikkelingen. Een aantal wordt versterkt door veranderende wetgeving. Andere komen door ontwikkelingen in de samenleving.

Dienstverlening

De dienstverlening aan inwoners en ondernemers heeft tijdens de corona-pandemie niet stilgelegen. Het aantal fysieke bezoeken is zeker in het begin afgenomen, het servicepunt in Eerbeek is gesloten zodat de fysieke contactmomenten coronaproof in het gemeentehuis plaatsvonden. We werkten al op afspraak en dat kwam tijdens de coronamaatregelen goed van pas om zo drukte in de hal van het gemeentehuis te voorkomen. Veel dienstverlening heeft ook plaatsgevonden via telefonisch contact, via beeldbellen, via de email of via digitale aanvraagformulieren. Naar de toekomst toe verwachten we dat deze ontwikkeling zich doorzet. Waar mogelijk zullen inwoners online contact onderhouden, maar waar nodig of wenselijk kan er een fysieke afspraak plaatsvinden.

Open en transparant bestuur

We willen een open houding hebben naar onze inwoners. Landelijk zijn er diverse nieuwe wetten en regels op komst of in werking getreden waar we als gemeente uitvoering aan geven. Denk hierbij aan het goed beschikbaar stellen van informatie via onze digitale kanalen (wet digitale toegankelijkheid, wet digitale overheid, wet elektronisch publiceren) en een open en transparante informatievoorziening (Wet open overheid). De gemeente Brummen heeft uiteenlopende communicatiekanalen die voor

inwoners en ondernemers herkenbaar zijn en goed worden gewaardeerd. Informatie over de dienstverlening en over bestuurlijke (besluitvormings)processen schrijven we in begrijpelijke taal.

Samenwerking

We werken samen met inwoners en bedrijven in en aan onze samenleving. Zo gebruiken we een participatiewijzer, kennen we adviesraden (o.a. de MAR) en is er samenwerking met wijk- en dorpsraden. Ook werken we samen met inwoners, organisaties en bedrijven in projecten en programma's. Hierdoor komen we tot betere besluiten die gedragen worden en ook uitvoerbaar zijn.

Meer doen aan inwonerparticipatie is een ambitie van uw raad, van ons college en van de ambtelijke organisatie. Een gezamenlijke opgave die lonkt en die we van harte onderschrijven. Maar het is tegelijkertijd een opgave die zorg oproept hoe we hier vorm aan kunnen geven. De verwachtingen zijn vaak hooggespannen, waardoor het in de praktijk kan tegenvallen. Het is niet alleen een kwestie van anders werken, het vergt ook meer inzet, meer kosten, meer capaciteit die niet allemaal 'aan de achterkant' kan wordt terugverdiend en een sterk bestuur dat waar nodig de knoop doorhakt als de participatie tegengestelde belangen blootlegt. We zien dit als een ontwikkelopgave en verwachten dat het bestuurskrachtonderzoek handvatten gaat opleveren om ons hierin te ontwikkelen.

Bestuurlijke en ambtelijke samenwerking

Op verschillende terreinen (bijvoorbeeld Eerbeek-Loenen 2030, Zorgregio Midden-IJssel / Oost Veluwe en Cleantech Regio) werkt de gemeente samen met andere overheden. Dit vraagt om vaardigheden en inzichten bij bestuurders en het vraagt inzet focus in de organisatie (contacten, strategie, tijd, kennis). Hier is het uitgangspunt dat we maatschappelijke opgaven samen te lijf gaan zeker van toepassing.

Nieuwe mediavormen

De corona-pandemie heeft een aantal ontwikkelingen versterkt. Denk aan het gebruik van audiovisuele communicatiemiddelen (video's, livestream-bijeenkomsten, podcast, sociale media). De invloed van individuele personen op de publieke opinie is groter geworden. Het monitoren van sociale media en ook de wens om vaker gebruik te kunnen maken van filmpjes om een verhaal/boodschap over te brengen is niet nieuw. Dit geldt ook voor eventuele platforms waarbij we als gemeente online in gesprek zijn met inwoners, ondernemers en anderen. Hoewel de media (pers) nog steeds een belangrijke rol speelt bij het overbrengen van gemeentelijke berichtgeving, is het medialandschap dus verbreed. De toename die het digitaal werken en ook digitale / online werkvormen sinds het uitbreken van de coronacrisis heeft meegemaakt, vraagt ook van de gemeente een heroverweging. In welke mate zetten we deze communicatiekanalen in en hoe kunnen we zorgen dat de kwaliteit van de informatie en communicatie op peil blijft?

Naast de vormen van communicatie gaat het natuurlijk ook om de inhoud. Daarin willen we meer aansluiten op onze vier uitgangspunten en op onze focusgebieden.

Het financieel verloop van de basistaken Bestuur en Dienstverlening

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2023 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2024 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2025 Perspectiefnota 2022- 2025
Basistaken bestuur en dienstverlening				
Lasten	2.435	2.447	2.476	2.476
Baten	294	297	301	301
Saldo incl. bestemmingen	-2.141	-2.150	-2.176	-2.176

Basistaken Veiligheid, Toezicht en Handhaving

Portefeuillehouders

A.J. van Hedel

G.I. Timmer

Trends en ontwikkelingen

De coronacrisis heeft het belang van een goede gemeentelijke crisisorganisatie en samenwerking binnen de veiligheidsketen bevestigd (VNOG, GGD/GHOR, Veilig Thuis, Veiligheidshuis, etc.). Over het algemeen mogen wij ons in de gemeente Brummen gelukkig prijzen met een relatief veilige gemeente, een goede samenwerking met het politieteam waaronder wijkagenten en binnen onze grenzen een goede sociale controle. De lijnen zijn kort tussen burgemeester, Team voor Elkaar, SWB, politie en brandweer, organisaties en instellingen.

Ook als gevolg van de coronacrisis, maar niet uitsluitend, krijgen we meer te maken met hulpbehoevende inwoners met een opeenstapeling van persoonlijke problemen binnen meerdere leefgebieden, zoals psychische klachten, verstandelijke beperking of een verslaving. Dit heeft niet alleen gevolgen voor hun eigen veiligheid maar ook die van hun omgeving.

Mede als gevolg van de consequenties van het coronavirus (thuiswerken, digitale aankopen en intensievere digitale communicatie, financiële/economische malaise), zijn personen, bedrijven en instellingen vatbaarder geworden voor ondermijnende activiteiten. Criminelen spelen hierop in. Brummen bevindt zich niet op een eiland. Dit zal de komende jaren extra aandacht en zorg vragen met name gericht op preventie. Ook ten aanzien van de jeugdproblematiek.

Ondermijnende criminaliteit is niet altijd zichtbaar, maar heeft wel zichtbare gevolgen voor onze inwoners en bedrijven. De aanpak van ondermijning en de georganiseerde criminaliteit vraagt om een goed georganiseerde en samenwerkende overheid. De weerbaarheid van de overheid bepaalt deels de impact van ondermijning door georganiseerde criminaliteit. Het is daarom van groot belang dat we aandacht besteden aan de bewustwording en aan het op orde hebben van beleid- en regelgeving.

In het afgelopen jaar is er in het kader van het coronavirus een groot beslag gelegd op de beschikbare politie-, boa- en toezichthouders capaciteit. Ook vanuit onze politieregio/-team is er ten aanzien van grootschalige demonstraties bijstand verleend. Wanneer de versoepelingen in coronamaatregelen doorzetten, dan zal de samenleving een behoefte gaan tonen aan een inhaalslag op evenementen en bijeenkomsten. Dit vereist terughoudendheid.

Het financieel verloop van de basistaken Veiligheid, Toezicht en Handhaving

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2023 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2024 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2025 Perspectiefnota 2022- 2025
Basistaken veiligheid, toezicht en handhaving				
Lasten	2.179	2.225	2.266	2.298
Baten	13	13	14	14
Saldo incl. bestemmingen	-2.165	-2.212	-2.253	-2.284

Programma 2 Fysieke leefomgeving

Introductie

Dit programma gaat over de volgende focusgebieden:

- Klimaat en duurzaamheid
- Ruimte voor Eerbeek / Eerbeek – Loenen 2030
- Centrum Brummen
- Omgevingswet

Dit programma gaat over de volgende basistaken:

- Openbare ruimte en geo-informatie
- Circulariteit en afval
- Wonen
- Economie, toerisme en recreatie
- Gemeentelijk vastgoed en gronden

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2023 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2024 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2025 Perspectiefnota 2022- 2025
Lasten				
Incidenteel	263	119	70	51
Structureel	11.096	11.135	11.311	11.454
Totaal Lasten	11.359	11.254	11.381	11.505
Baten				
Incidenteel	140	55	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0
Structureel	5.233	5.372	5.579	5.550
Totaal Baten	5.373	5.427	5.579	5.550
Saldo excl. bestemmingen	-5.986	-5.827	-5.802	-5.955
Storting				
Mutaties reserves	0	0	0	0
Totaal Storting	0	0	0	0
Onttrekking				
Mutaties reserves	698	581	470	461
Totaal Onttrekking	698	581	470	461
Bestemmingen per saldo	698	581	470	461
Saldo incl. bestemmingen	-5.289	-5.247	-5.332	-5.493

Focusgebied Klimaat en duurzaamheid

Portefeuillehouder

P. Inberg

Trends en ontwikkelingen

De organisatie heeft in 2021 een integraal programma klimaat en duurzaamheid ingericht, inclusief uitvoeringsplan en communicatiestrategie: een mooi startresultaat waarmee de ambities en opgaven in beeld zijn gebracht. Vanuit dit meerjarige programma werken we op basis van jaarlijkse uitvoeringsparagrafen gestaag aan de doelen voor klimaat en duurzaamheid. Het programma bestaat uit de volgende vijf onderdelen.

1. Landschap en natuur

In deze programmalijn werken we aan de volgende thema's: biodiversiteit, bodemgesteldheid, groenbeheer, milieueffecten, landschapsontwikkeling, landbouwtransformatie en stikstofbeheersing.

2. Wateropgave en klimaatadaptatie

In deze programmalijn werken we aan de volgende thema's: mitigatie van droogte en wateroverlast, kwaliteit en beschikbaarheid van drinkwater, reductie van hittestress (zowel in bebouwde omgeving als in natuur/groen), klimaat-adaptieve leefomgeving)

3. CO2 reductie en klimaatmitigatie

In deze programmalijn werken we aan de volgende thema's: energiebesparing, hernieuwbare opwek, opslag CO2 in de bodem door regeneratief beleid

4. Wonen en leefomgeving

In deze programmalijn werken we aan de volgende thema's: warmtetransitie, circulaire bouw, hitemanagement, luchtkwaliteit, gezondheid, gemeentelijke bedrijfsvoering, relatie energiemaatregelen en huishoudens, bijdrage van grondexploitaties en initiatieven aan de groene omgeving

5. Economie en mobiliteit

In deze programmalijn werken we aan de volgende thema's: circulariteit, afvalreductie, schoon vervoer, grondstoffenbeleid, duurzame werklocaties, duurzaamheid in het bedrijfsleven.

Vanuit de eerste stappen in 2021 zoals de RES, het afwegingskader voor schone opwek en de visie op warmtetransitie formuleren we een doorkijk naar de opgaven van de komende jaren. Er is nog veel te doen en we werken aan projecten en activiteiten in respons op de onderstaande trends en ontwikkelingen.

Bij de totstandkoming van deze perspectiefnota is nog niet duidelijk welke landelijke aanpak voor klimaat en duurzaamheid relevant zal worden voor gemeenten in de komende jaren. Kijkend naar Europees beleid en economische ontwikkelingen staat een steeds snellere vergroening van onze maatschappij op de agenda: CO2-reductie, circulariteit in productie en consumptie en omgaan met klimaateffecten. Regionaal wordt de strategie voor energietransitie de komende jaren geactualiseerd tot een volgende versie, om aan te kunnen sluiten op innovaties en op veranderingen in regelgeving.

Duidelijk is dat er een aantal urgente opgaven zijn: stikstofdepositie, droogte, wateroverlast, hittestress, biodiversiteit, bodemgesteldheid.

Ook is er een grootse wetswijziging die we vorm moeten geven; de nieuwe Omgevingswet. Die wet is mede ontworpen om verbeteringen in onze leefomgeving tot stand te brengen. De wet beoogt ruimte te geven aan initiatiefnemers en om te zorgen voor een goede participatie van inwoners in de totstandkoming van plannen en besluitvorming daarover. Dat is ook van belang bij de duurzame agenda voor de komende jaren. Maatregelen voor schone opwek en warmtetransitie hebben een maatschappelijke en ruimtelijke impact, daar hebben we iedereen in de samenleving bij nodig. Deze

participatie vraagt een andere manier van werken en meer ambtelijke inzet. Dit is een uitdaging als het gaat om beschikbaarheid van financiële ruimte voor de werkorganisatie.

In onze maatschappij nemen mensen zelf veel verantwoordelijkheid, bijvoorbeeld door hun woning te isoleren of meer in het algemeen door bewustere keuzes bij het aankopen van spullen te maken. De gemeente kan hen ondersteunen door middel van informatie over toekomstige ontwikkelingen en over de manier waarop inwoners daarop kunnen anticiperen. Tegelijkertijd moeten we de grote maatschappelijke opgaven samen te lijf gaan: inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheid. Door ruimte te maken voor participatie en door samenwerking in lokaal partnerschap vinden we makkelijker het gezamenlijke belang en komen we als samenleving verder.

De gemeente wil ook in dit opzicht de basis op orde hebben: vanuit een duurzame grondhouding met beleid, dienstverlening en voorbereiding van besluitvorming bijdragen aan het bereiken van de klimaatdoelstellingen. Dat is onze maatschappelijke taak in duurzaamheid, een taak die we uitvoeren met een ambitie die past bij de financiële en organisatorische mogelijkheden.

Het financieel verloop van het focusgebied Klimaat en duurzaamheid

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2023 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2024 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2025 Perspectiefnota 2022- 2025
Focusgebied klimaat en duurzaamheid				
Lasten	424	308	309	300
Baten	45	0	0	0
Storting	0	0	0	0
Onttrekkingen	39	14	9	0
Saldo incl. bestemmingen	-339	-294	-300	-300

Financiële ontwikkelingen focusgebied Klimaat en duurzaamheid

Voor de jaren 2022 en 2023 verwachten we voor het uitvoeringsplan en communicatiestrategie van het integraal programma klimaat en duurzaamheid en de uitvoering van de warmtetransitie een budget van respectievelijk € 445.000 en € 335.000 nodig te hebben. Vanaf 2024 zal dit structureel € 315.000 zijn. Omdat op dit moment nog niet duidelijk is of en hoeveel het Rijk gaat bijdragen in deze kosten, is dit nog niet meegenomen in het meerjarenperspectief van deze Perspectiefnota.

In 2019 heeft het Rijk € 209.000 beschikbaar gesteld als incidentele bijdrage aan gemeentelijke taken op het gebied van warmtetransitie. In 2021 komt een (verplichte) visie op warmtetransitie tot stand. Bij de aanbidding van de visie op warmtetransitie zal een analyse van de uitvoering zijn opgenomen. 2022 is het jaar om die uitvoering in te richten. De hiervoor incidenteel benodigde middelen verwerken we in de programmabegroting 2022.

Focusgebied Ruimte voor Eerbeek / Eerbeek Loenen 2030

Portefeuillehouder

W.P. van Burgsteden

Trends en ontwikkelingen

Met de provincie wordt een bestuursovereenkomst (BOK) gesloten. Hierin wordt afgesproken wie welke verantwoordelijkheden heeft ten aanzien van onderzoek, realisatie en beheer van projecten binnen de samenwerking Eerbeek-Loenen 2030. Daarnaast wordt een samenwerkingsovereenkomst (SOK) gesloten met alle partijen betrokken op de samenwerking Eerbeek-Loenen 2030. In deze overeenkomst staan afspraken over de wijze waarop partijen in gezamenlijkheid aan de doelen op het gebied van verbeteren van het vestigingsklimaat van de papierindustrie, het verbeteren van de leefbaarheid en een energieneutraal Eerbeek in 2050 en stikstofreductie willen werken. Om deze doelen te bereiken wordt gewerkt aan diverse projecten. Zo wordt er bijvoorbeeld onderzocht waar een Logistiek Centrum in Eerbeek gerealiseerd kan worden en wordt onderzocht welke gewenste ontwikkelingen op het terrein van Mayr-Melnhof gefaciliteerd en in een bestemmingsplan opgenomen kunnen worden. Ook wordt onderzocht op welke wijze de verkeersontsluiting door Eerbeek verbeterd kan worden. Hierbij is in het bijzonder aandacht voor het vrachtverkeer en fietsveiligheid. Daarnaast is een structuurvisie voor het centrum van Eerbeek en de Eerbeekse beek in voorbereiding. Vooruitlopend hierop zijn diverse private projecten in het centrum in ontwikkeling.

Het financieel verloop van het focusgebied Ruimte voor Eerbeek / Eerbeek Loenen 2030

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2023 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2024 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2025 Perspectiefnota 2022- 2025
Focusgebied ruimte voor Eerbeek/Eerbeek- Loenen 2030				
Lasten	1.079	1.037	997	997
Baten	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
Saldo incl. bestemmingen	-1.079	-1.037	-997	-997

Focusgebied Centrum Brummen

Portefeuillehouder

P. Inberg

Trends en ontwikkelingen

De diversiteit aan ontwikkelingen in het centrum van Brummen vraagt om een meer gecoördineerde aanpak. Met het onlangs vastgestelde Plan van Aanpak geven we concrete uitvoering aan die ontwikkelingen. Zo hebben we onlangs positief besloten op het eerste idee voor de herontwikkeling van de brandlocatie Ambachtstraat.

Juist omdat het centrum van iedereen is, is brede betrokkenheid cruciaal. We zijn daarom gestart met brainstormsessies met inwoners, ondernemers, belanghebbenden en geïnteresseerden voor de herontwikkeling van het Graaf van Limburg Stirumplein. Ook voor de andere ontwikkelingen is participatie van groot belang en zetten we hier volop in.

Het financieel verloop van het focusgebied Centrum Brummen

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2023 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2024 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2025 Perspectiefnota 2022- 2025
Focusgebied centrum Brummen				
Lasten	44	45	46	46
Saldo incl. bestemmingen	-44	-45	-46	-46

Focusgebied Omgevingswet

Portefeuillehouders

P. Inberg

G.I. Timmer

Trends en ontwikkelingen

Op basis van het Huis van de Omgevingswet worden de noodzakelijke stappen gezet om de basis op orde te krijgen, zowel digitaal, juridisch als qua dienstverlening. Naast het werken aan een (basis) Omgevingsvisie wordt de komende jaren ook een start gemaakt met een actualiseringsslag van de geldende bestemmingsplannen. Bij deze actualiseringsslag wordt het gemeentelijk beleid integraal samengevoegd en aangevuld op basis van de meest recente beleidsinzichten. Gemeenten hebben tot 2029 de tijd om alle bestemmingsplannen om te zetten in een Omgevingsplan. De huidige insteek is om op basis van inhoud, zoals Kleine Kernen, bedrijventerreinen, centrumgebieden, Buitengebied en overige gebieden deze actualisatieslag vorm te gaan geven. Hierbij wordt circa 2-jaarlijks een actualisatiecyclus opgestart om in 2029 alle vigerende bestemmingsplannen om te hebben gezet in een Omgevingsplan. Naar verwachting zal tussen 2022 en 2025 daarom in ieder geval gestart worden met een tweetal actualisaties. De Omgevingswet legt extra focus op integrale afwegingen, participatieve trajecten en transparantie. Deze onderdelen zijn niet nieuw voor de gemeente, maar zullen verder doorontwikkeld moeten worden op basis van de nieuwe instrumenten van de Omgevingswet. Eén van de nieuwe instrumenten is het instrument programma, waarin, om de gewenste kwaliteit van de fysieke leefomgeving te bereiken beleid en maatregelen kan worden opgesteld. Met het Waterschap Vallei en Veluwe, provincie Gelderland en gemeente Brummen een gebiedsgerichte pilot gestart voor Waardevol Brummen, waarin gewerkt wordt met het instrument, in samenhang met een participatief gebiedsproces.

Het financieel verloop van het focusgebied Omgevingswet

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2023 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2024 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2025 Perspectiefnota 2022- 2025
Focusgebied omgevingswet				
Lasten	501	492	501	501
Baten	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0
Saldo incl. bestemmingen	-501	-492	-501	-501

Basistaken Fysieke leefomgeving

Portefeuillehouders

A.J. van Hedel

W.P. van Burgsteden

P. Inberg

G.I. Timmer

C. Sjerps

Trends en ontwikkelingen

Openbare ruimte en geo-informatie

De "basis op orde" en "duurzaamheid" zijn twee centrale thema's bij het beheer en (her-)inrichting van de openbare ruimte. We zien dat klimaatontwikkelingen grote impact hebben op de kwaliteit van de openbare ruimte. Zij vormen een aanslag op aanwezige natuur- en cultuurwaarden. We passen ons beheer daarom aan en voeren klimaatmaatregelen door die de openbare ruimte robuust maken. Kansen voor een klimaatadaptie en verbetering van de biodiversiteit pakken we integraal op. Voor het bepalen van biodiversiteitsdoelen maken wij gebruik van een in 2021 op te stellen biomorfologische kaart die het voorkomen van natuurkwaliteiten in de gemeente inzichtelijk maakt.

Op het gebied van verkeer en infrastructuur stellen we een Mobiliteitsvisie als kader voor ingrepen in ons wegennet. Verkeersveiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid zijn hierbij belangrijke aandachtspunten. Bij het wegbeheer voeren we wegconstructies uit op basis van een meerjarig investeringsprogramma. Het onderhoud aan onze wegen doen we op basis van het beheerplan wegen.

De druk op de openbare ruimte neemt toe. De aanleg of verzwaring van elektriciteitsnetwerken in verband met de realisatie van zonnepanelen of zonneparken, de aanleg van glasvezelkabels en de mogelijke aanleg van een warmtenetwerk vraagt om maatwerk en een goed afwegingskader. Dit ook gezien de behoefte aan meer groen en bomen.

Op het gebied van geo-informatie wordt er landelijk gewerkt aan een samenhangende objectregistratie waarin verschillende basisregistraties kunnen opgaan. We volgen deze ontwikkeling om een beeld te krijgen welke gevolgen deze samenvoeging van registraties voor ons heeft.

Circulariteit en afval

Op basis van het in 2021 vast te stellen grondstoffenplan wordt gewerkt aan een verdere terugdringing van de hoeveelheid restafval bij onze inwoners. De stip op de horizon is 10 kg restafval per inwoner per jaar in het jaar 2030.

Wonen

De focus ligt op de Implementatie van de Omgevingswet en meerdere grootschalige gebiedsontwikkelingen (zoals het programma Ruimte voor Eerbeek, het project Brummen-centrum en het gebied WaardeVol Brummen) en uitvoering geven aan de Woonagenda. Op basis van de Woonagenda willen we de komende 10 jaren 900 nieuwe woningen om in de woningbehoefte te voorzien. Hiervoor gaan we een actiegerichte Routekaart Woningbouw opstellen.

De Woonvisie, de woonagenda en de Woonzorgvisie geven de kaders waarmee woningen in de gemeente Brummen gerealiseerd kunnen worden. Dat houdt in dat er gebouwd moet worden voor die doelgroepen waarvoor de nood het hoogst is, zoals gedefinieerd in de Woonvisie. Samen met Veluwonen zoeken we naar mogelijkheden voor het realiseren van meer huurwoningen, zowel voor de langere als de korte houdbaarheid. Ook de levensloopbestendigheid van woningen vraagt de komende jaren onze aandacht.

Economie, toerisme en recreatie

Op lokaal niveau wordt met partners (Veluwezoom, Veluwe Alliantie, Routebureau) ingezet op het beter benutten van de recreatieve kansen die onze gemeente heeft: ligging aan de rand van de Veluwe, nabijheid van Hanzesteden en groene verblijfsmogelijkheden. Stichting Visit Brummen-Eerbeek is de lokale uitvoeringsorganisatie voor de toeristische sector. In 2021 is het gesprek met hen gestart om te onderzoeken hoe het lokale gastheerschap effectiever opgepakt kan worden.

Corona heeft een grote impact gehad op veel ondernemers. Voor gedupeerde ondernemers zijn er vanuit de Rijksoverheid ondersteuningspakketten en (voor zover lokaal van belang) werkt de gemeente bij de uitvoering samen met regiogemeenten.

Vastgoed

In vervolg op de inventarisatie en waardering van het gemeentelijk vastgoed zal continu aandacht zijn voor kansen om tot een zo rendabele en doelmatige vastgoedportefeuille.

Het financieel verloop van de basistaken Fysieke leefomgeving

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2023 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2024 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2025 Perspectiefnota 2022- 2025
Basistaken fysieke leefomgeving				
Lasten	9.311	9.371	9.529	9.661
Baten	5.328	5.427	5.579	5.550
Stortingen	0	0	0	0
Onttrekkingen	658	566	461	461
Saldo incl. bestemmingen	-3.325	-3.378	-3.488	-3.649

Financiële ontwikkelingen Basistaken Fysieke Leefomgeving

De komende jaren zullen we als gemeente meer en meer te maken krijgen met participatie van betrokkenen. Om hier meer aandacht aan te geven zal er meer ambtelijke capaciteit maar ook een andere manier van werken worden gevraagd. Hiervoor zijn in deze perspectiefnota nog geen middelen voor geraamd maar we zullen hier de komende jaren wel rekening mee moeten houden.

Openbare ruimte

In 2022 is voor het wegwerken van achterstallig onderhoud een budget opgenomen van € 48.000. Dit budget komt oorspronkelijk uit 2020, maar is toen niet besteed. Het budget wordt gekoppeld aan aanpassingen in de openbare ruimte op locaties waar Veluwonen grootschalige renovaties in Eerbeek heeft uitgevoerd.

Vanaf het jaar 2022 zijn jaarlijks investeringen gepland voor herinrichting van wegen. Tot en met 2025 levert dit een oplopende kapitaallast op van € 300.000.

Voor het opstellen van een nieuw gemeentelijk verkeers- en vervoerplan is in 2022 en 2023 in totaal € 50.000 nodig.

Wonen

De beoogde ingangsdatum van de Omgevingswet is 1 januari 2022. Door de private kwaliteitsborging veranderen de legesinkomsten voor de gemeenten. Een externe partij toetst de plannen (bouwen), de gemeente ontvangt een melding. De gemeente toetst het bouwgedeelte niet meer zelf. De financiële ontwikkelingen door deze private kwaliteitsborging is voor de gemeente nog onzeker en ingeschat op € 80.000 negatief.

Programma 3 Sociale leefomgeving

Introductie

Dit programma gaat over het volgende focusgebied:

- Sociaal domein (Jeugdzorg, Wet maatschappelijke ondersteuning en Werk en inkomen)

Dit programma gaat over de volgende basistaken:

- Volksgezondheid en sport
- Welzijn en cultuur
- Onderwijs

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2023 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2024 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2025 Perspectiefnota 2022- 2025
Lasten				
Incidenteel	83	100	0	0
Structureel	28.037	27.650	28.018	28.018
Totaal Lasten	28.120	27.750	28.018	28.018
Baten				
Incidenteel	700	0	0	0
Structureel	6.381	6.401	6.421	6.421
Totaal Baten	7.081	6.401	6.421	6.421
Saldo incl. bestemmingen	-21.039	-21.348	-21.597	-21.597

Focusgebied Sociaal domein

Portefeuillehouders

C. Sjerps

G.I. Timmer

Trends en ontwikkelingen

In de jaren 2022, 2023 en waarschijnlijk ook in 2024 staat de implementatie van de bouwstenen en het rapport "Naar een evenwichtig sociaal domein" centraal binnen het sociaal domein. Realisatie van de ombuigingen conform scenario 3 is urgent en noodzakelijk om voor de toekomst te zorgen dat die inwoners die aangewezen zijn op zorg en ondersteuning van de gemeente Brummen die ook krijgen. Alleen wanneer we financieel gezond zijn kunnen we de noodzakelijke zorg aan de inwoner bieden. De ingezette koers in 2021 om strikter het leefringenmodel in de uitvoering toe te passen en minder ruimhartig zorg en ondersteuning te bieden moet onverkort worden doorgezet. Hiermee geven we invulling aan één van de uitgangspunten vanuit Brummen Robuust "wat de samenleving zelf kan, nemen wij niet uit handen".

Ook de basis op orde brengen in de bedrijfsvoering zal in de komende jaren een urgente opgave blijven. Het blijft belangrijk om te werken aan het nog meer in control zijn binnen het sociaal domein, zowel cijfermatig als bedrijfsmatig. In 2022 zullen er verdere stappen gezet worden in de monitoring van stuurinformatie voor college en raad. Dit sluit aan bij het uitgangspunt van Brummen Robuust "we willen de basis op orde hebben".

Het uitvoering geven aan de decentralisatie en transformatie van Beschermd Wonen zal in 2022 prioriteit krijgen. Met de vaststelling door de raad van het Ontwerp- en Kaderdocument Beschermd Thuis, is het noodzakelijk om lokaal te zorgen dat we uitvoering geven aan de opgave.

De nieuwe wet Inburgering zal per 2022 in werking treden. Als gemeente hebben wij dan een grote rol en verantwoordelijkheid bij de inburgering van nieuwkomers. Het is de opdracht om op basis van een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie iedere nieuwkomer inburgering op maat te gaan bieden. Binnen het maatwerk is een combinatie van leren van de taal en meedoen aan de Nederlandse samenleving een belangrijk onderdeel van het nieuwe inburgeringsstelsel. Het volgen van een stage of (vrijwilligers)werk zijn daar voorbeelden van.

Zowel voor de uitvoering Jeugdzorg als Participatiewet & schuldhulpverlening is het belangrijk om te anticiperen op de te verwachte effecten van de huidige coronapandemie. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd constateert dat meer jongeren met psychische problemen ondersteuning nodig hebben en de ernst van de problematiek is toegenomen. Verder constateert de Inspectie dat de coronacrisis de al bestaande knelpunten in de hulp aan jongeren met psychische problemen verergert. In regionaal verband zullen we in samenwerking met regiogemeenten hier passend en juist op moeten gaan anticiperen. Uit de coronapeilingen van de GGD NOG blijkt dat de psychische gezondheid, met name bij jongvolwassenen, is afgenomen. Eenzaamheid is toegenomen. Ook valt op dat mensen minder zijn gaan bewegen. Om te voorkomen dat dit gaat leiden tot een grotere zorgvraag en de bezuinigingen in het sociaal domein onder druk komen te staan, is het van belang om hierop in te zetten met Covid-gelden van het Rijk.

Wanneer de steunpakketten van het Rijk voor ondernemers en ZZP'ers gaan stoppen, zullen er wellicht ondernemers en zelfstandigen in financiële problemen gaan komen. Dit kan gaan leiden tot een toename van het aantal uitkeringsgerechtigden en een groter beroep op schuldhulpverlening. Het is zaak om hier tijdig op voorbereid te zijn.

Er komt een wijziging in de Wet Publieke Gezondheid. Gemeenten krijgen de taak om prenataal huisbezoek aan te bieden aan zwangere vrouwen en/of gezinnen in een kwetsbare situatie. Aandacht voor preventie in zijn algemeenheid, normaliseren en versterken van de eigen kracht vinden wij als gemeente belangrijk. Daarmee voorkomen we dure zorg en dat helpt ons om de basis op orde te krijgen. Het lokale preventieakkoord is één van de instrumenten om de komende jaren met maatschappelijke organisaties en private partijen te werken aan preventie.

Het financieel verloop van het focusgebied sociaal domein

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2023 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2024 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2025 Perspectiefnota 2022- 2025
Focusgebied sociaal domein				
Lasten	21.930	21.575	21.801	21.801
Baten	6.006	5.316	5.326	5.326
Saldo incl. bestemmingen	-15.924	-16.259	-16.475	-16.475

Financiële ontwikkelingen focusgebied Sociaal Domein

Jeugdzorg

Voor 2022 en volgende jaren zien we dat als gevolg van de tariefstijging in 2021 de lasten structureel stijgen met € 81.000. Om de implementatie van bouwsteen J1 pilot POH Jeugd bij alle huisartsen vanaf 1 september 2022 te kunnen voortzetten is in 2022 incidenteel een bedrag van € 33.000 opgenomen en in 2023 € 100.000. Vanaf 2024 zijn de kosten van de POH-Jeugd structureel opgenomen in het meerjarenperspectief zodat de doelstellingen van deze bouwsteen ook voor de toekomst gewaarborgd zijn.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

De kostenstijging die we in 2021 zien als gevolg van een hogere zorgvraag en tariefstijging werkt structureel door voor 2022 en volgende jaren. Het gaat hier om een bedrag van € 738.000. Het benodigde budget voor basis op orde bedrijfsvoering Team voor Elkaar van € 160.000 is structureel meegenomen in deze Perspectiefnota.

Werk en inkomen

De lagere personeelskosten van de medewerkers binnen de SW leiden structureel tot een verlaging van de kosten met € 203.000. Daartegenover staat dat de kosten voor begeleiding beschut binnen structureel met € 26.000 stijgen en de detacheringsofbrengsten van Werkfit structureel € 70.000 lager uitvallen.

Basistaken sociale leefomgeving

Portefeuillehouders

C. Sjerps

G.I. Timmer

Trends en ontwikkelingen

Doordat er prioriteit gegeven zal worden aan de implementatie van de bouwstenen en het rapport "Naar een evenwichtig sociaal domein" zullen de basistaken in dit programma zonder veel nieuwe ambities in uitvoering worden gebracht in de komende jaren. Dit is in lijn met de uitgangspunten van Brummen Robuust en specifiek het uitgangspunt "ambities formuleren we alleen als er budget is om ze te realiseren".

De enige nieuwe ambities waar we ook budget voor hebben zijn ambities op gebied van cultuur en laaggeletterdheid. Het is onze ambitie om het culturele leven te versterken en de kwaliteit van cultuureducatie te versterken en duurzaam verankeren. Ook is het zaak om concrete stappen te zetten om te zorgen dat minder inwoners laaggeletterd zijn en meer inwoners digitaal vaardig zijn. Dit gaan we conform uitgangspunt "we gaan maatschappelijke opgaven samen te lijf" uitvoeren. Onderwijs en de culturele stichting en culturele partners trekken hier gezamenlijk met ons mee op.

Het financieel verloop van de basistaken sociale leefomgeving

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2023 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2024 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2025 Perspectiefnota 2022- 2025
Basistaken sociale leefomgeving				
Lasten	6.190	6.175	6.217	6.217
Baten	1.075	1.085	1.095	1.095
Saldo incl. bestemmingen	-5.115	-5.089	-5.121	-5.121

Programma 4 Bedrijfsvoering en financiën

Introductie

Dit programma gaat over het volgende focusgebied:

- - Financieel gezond

Dit programma gaat over de volgende basistaken:

- Overhead
- Gemeentelijke belastingen
- Algemene uitkering
- Financiering en overige zaken

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2023 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2024 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2025 Perspectiefnota 2022- 2025
Lasten				
Incidenteel	10	8	0	0
Structureel	7.745	7.896	7.948	8.458
Totaal Lasten	7.755	7.904	7.948	8.458
Baten				
Incidenteel	125	0	0	0
Structureel	39.319	39.544	40.202	40.819
Totaal Baten	39.444	39.544	40.202	40.819
Saldo excl. Bestemmingen	31.689	31.641	32.254	32.361
Storting				
Mutaties reserves	797	801	806	806
Totaal Storting	797	801	806	806
Onttrekkingen				
Mutaties reserves	0	8	0	0
Totaal Onttrekkingen	0	8	0	0
Bestemmingen per saldo	-797	-793	-806	-806
Saldo incl. bestemmingen	30.892	30.847	31.449	31.555

Focusgebied Financieel Gezond

Portefeuillehouder

W.P. van Burgsteden

Trends en ontwikkelingen

Binnen dit focusgebied is het financieel herstelplan de belangrijkste ontwikkeling voor de komende jaren. Het herstelplan dat opgenomen is in deze perspectiefnota vormt het uitgangspunt voor de financiën van de gemeente Brummen voor de komende jaren. Binnen de kaders van dit financieel herstelplan zullen we de komende jaren onze taken en ambities uitvoeren. Zo werken we richting

2028 toe naar een robuustere financiële positie en voldoende weerstandsvermogen om de risico's op te vangen.

Een tweede belangrijke ontwikkeling is de Covid-19 crisis waar we nu nog in zitten. De overheid stimuleert gericht de economie zodat Nederland op een goede manier uit de crisis kan komen. Maar de vraag is wat er met de economie gaat gebeuren als deze gerichte steun stopt. En wat dit betekent voor de financiële huishouding van gemeenten als uitkeringen en zorgkosten als gevolg van uitgestelde zorg gaan stijgen. Zijn we als gemeente met deze ontwikkelingen in staat om een structureel sluitende begroting op te stellen?

De begroting voor 2022 valt samen met het jaar waarin gemeenteraadsverkiezingen plaats vinden en er een nieuw coalitieakkoord wordt opgesteld. Met de begroting 2022 zullen we een weer iets robuustere financiële huishouding overdragen aan een volgende bestuursperiode.

Basistaken Bedrijfsvoering en financiën

Portefeuillehouders

A.J. van Hedel

W.P. van Burgsteden

C. Sjerps

Trends en ontwikkelingen

De algemene uitkering uit het gemeentefonds zal vanaf 2023 een nieuwe verdeling kennen. De nieuwe verdeling ligt voor advies bij de Raad voor Openbaar Bestuur (ROB) en zou in eerste instantie in april voorzien worden van een advies door het ROB en de VNG. In een zogeheten Tussenbericht heeft de ROB aanvullende vragen gesteld die beantwoord moeten worden voordat er een advies over het herverdelingsvoorstel gegeven kan worden. Binnenlandse Zaken komt niet eerder dan in juni met een aangepast voorstel voor een nieuwe verdeling van het gemeentefonds. De nieuwe verdeling ziet er voor Brummen vooralsnog positief uit.

Een andere belangrijke ontwikkeling binnen de algemene uitkering is wat het nieuwe kabinet gaat doen met de opschalingskorting en de jeugdzorg. Gemeenten hebben via de VNG gevraagd om de opschalingskorting (deels) te schrappen en de jeugdzorgtekorten aan te vullen. Het Rijk heeft erkent dat er een tekort is van € 1,7 miljard en dat dit structureel is. Maar de vraag is wat een nieuw kabinet gaat doen aan deze twee onderdelen in het gemeentefonds.

Op 12 februari 2021 heeft 100% van de leden van de VNG ingestemd met de resolutie 'Digitale Veiligheid: kerntaak voor gemeenten'. Gemeenten zeggen toe meer prioriteit te geven aan de beveiliging van hun digitale systemen: meer aandacht, meer tijd en meer geld. In de resolutie staat ook een verwijzing naar het advies van de Cybersecurityraad (CSR) over het vrijmaken van voldoende budget. De CSR adviseert om minimaal 10% van het ICT-budget te reserveren voor informatiebeveiliging.

Naar verwachting zal medio 2022 de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (WMEBV) van kracht worden. Deze wet verplicht gemeenten om voor alle producten en diensten een elektronisch kanaal aan te bieden en ook om elektronisch te communiceren met de inwoners, indien de inwoner aangeeft dat hij/zij dat wil. Er geldt een zorgplicht voor gemeenten indien de inwoner problemen heeft met gebruik van de elektronische communicatie. De wet vereist dat de gemeente Brummen over een volwaardig e-dienstverleningsloket beschikt en dat we een beleid ontwikkelen en publiceren op welke wijze het elektronisch bestuurlijk verkeer plaats kan vinden, voor alle producten en diensten van de gemeente.

De Wet Open Overheid (WOO) als opvolger van de Wet Openbaarheid Bestuur (WOB) heeft grote gevolgen voor de wijze waarop overheden informatie delen met inwoners, een groot deel van de informatie moet door de gemeente proactief gedeeld worden. Om privacy van inwoners en andere belanghebbenden te waarborgen zal de betreffende informatie in voorkomende gevallen moeten

worden geanonimiseerd. De WOO is in januari 2021 door de Tweede Kamer aangenomen. Naar verwachting wordt de WOO in de loop van 2021 bekrachtigd door de eerste kamer.

Met de komst van de nieuwe Archiefwet komen er veranderingen op het gebied van bijvoorbeeld overbrengen van archivalia. De overbrengingstermijn wordt ingekort van 20 jaar naar 10 jaar. Hierdoor moet informatie, welke wettelijk permanent bewaard moet blijven, eerder worden overgeheveld naar een extern depot. Dit geldt voor informatie in elke verschijningsvorm, dus fysiek én digitaal.

Het financieel verloop van de basistaken Bedrijfsvoering en financiën

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2022 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2023 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2024 Perspectiefnota 2022- 2025	Begroting 2025 Perspectiefnota 2022- 2025
Basistaken bedrijfsvoering en financiën				
Lasten	7.755	7.904	7.948	8.458
Baten	39.444	39.544	40.202	40.819
Stortingen	797	801	806	806
Onttrekkingen	0	8	0	0
Saldo incl. bestemmingen	30.892	30.847	31.449	31.555

Financiële ontwikkelingen basistaken Bedrijfsvoering en financiën

Zoals bij de trends en ontwikkelingen aangegeven staan ons dus een aantal forse opgaven te wachten, zowel interne organisatorische ontwikkelingen als ook nieuwe en vernieuwde wet- en regelgeving. Om in de toekomst te kunnen blijven voldoen aan de kwalitatieve eisen die worden gesteld aan informatiebeheer vanuit het belang van inwoners maar ook op basis van wettelijke eisen zullen wij financiële maatregelen moeten nemen. De maatregelen bevinden zich deels in de exploitatie waar het vaste kosten betreft die zullen oplopen. Daarnaast zullen ook investeringen in met name softwarecomponenten noodzakelijk zijn welke kunnen bijdragen tot het adequaat beheer van informatie. Denk hierbij bijvoorbeeld aan verdere uitrol van zaakgericht werken.

In 2021 is het overzicht van de vervangingskosten van alle hardware die periodiek vervangen moet worden geactualiseerd. Om alle hardware tijdig te vervangen is vanaf 2022 een structureel vervangingsbudget van € 150.000 per jaar nodig. De jaarlijkse kapitaallasten bedragen € 30.000 vanaf 2023.

Het budget voor automatisering is voor 2022 verhoogd met € 155.000. Dit wordt veroorzaakt door hogere kosten en nieuwe software op licenties en onderhoud en beveiliging. Vanaf 2023 is de structurele verhoging € 145.000.

3. Financiële uitgangspunten en grondslagen voor de begroting 2022

In dit hoofdstuk zijn de financiële uitgangspunten en grondslagen opgenomen die zijn gehanteerd bij het opstellen van de Perspectiefnota 2022-205 en als basis dienen voor het opstellen van de begroting 2022.

Lasten

Uitgangspunten	Perspectiefnota 2022-2025
Prijsstijging 2022-2025 (inflatie)	<p>Uitbestedings- en subsidiebudgetten zijn, waar dat aan de orde is, meerjarig geïndexeerd met een percentage dat gebaseerd is op het consumentenprijsindexcijfer (cpi) zoals opgenomen in het Centraal Economisch Plan (CEP) 2021. De percentages zijn:</p> <p>2022: 1,50% 2023: 1,70% 2024: 1,70% 2025: 1,70%</p>
Gemeenschappelijke regelingen (GR)	<p>De bijdragen in 2022 zijn gebaseerd op (concept)begrotingen 2022 van de GR of de meest recente gegevens over de ontwikkeling van de bijdrage aan de GR. De bijdrage aan GR'en zijn voor 2022 en volgende jaren geïndexeerd met het consumentenprijsindexcijfer volgens het CEP 2021 (zie prijsstijging 2022-2025).</p>
Loonkosten (inclusief sociale lasten)	<p>Uitgangspunt voor de indexering van loonkosten is de Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers zoals opgenomen in het CEP 2021 dat als basis dient voor de raming in de meicirculaire 2021. Op basis van het CEP 2021 zijn de volgende indexeringen voor salarissen opgenomen ten opzichte van de loonkosten 2021:</p> <p>2022: 1,2% 2023: 2,0% 2024: 1,8% 2025: 2,1%</p>
Kapitaallasten	<p>Op basis van de staat van activa, het meerjarige investeringsplan in de Programmabegroting 2021-2024 en de investeringsruimte 2022-2025 zoals opgenomen in deze Perspectiefnota.</p>
Rentelasten	<p>Op basis van de leningenportefeuille tot en met 2020 en de ontwikkeling financieringsbehoefte 2021-2025. Hierbij is rekening gehouden met een gemiddelde rente van 0,7% voor langlopende leningen.</p>
Rente over activa	<p>De totale rentelast wordt via een gemiddeld percentage omgeslagen over de boekwaarde van de activa. Voor 2022-2025 bedraagt de renteomslag 0,5%.</p>

Uitgangspunten	Perspectiefnota 2022-2025
----------------	---------------------------

Eigen financieringsmiddelen	Hierover wordt geen rente berekend.
-----------------------------	-------------------------------------

Baten

Uitgangspunten	Perspectiefnota 2022-2025
----------------	---------------------------

Onroerende zaakbelastingen	De jaarlijkse inflatiecorrectie die voor 2022 en volgende jaren van toepassing is gebaseerd op het CEP2021 (zie Prijsstijging (2022-2025)). In 2022 is een extra verhoging van € 100.000 opgenomen.
----------------------------	---

Toeristenbelasting	De jaarlijkse inflatiecorrectie die voor 2022 van toepassing is bedraagt 1,5%.
--------------------	--

Rioolrechten	100% kostendekkend.
--------------	---------------------

Afvalstoffenheffing	100% kostendekkend.
---------------------	---------------------

Grafrechten	De jaarlijkse inflatiecorrectie die voor 2022 van toepassing is bedraagt 1,5%.
-------------	--

Leges	Inflatiecorrectie met 1,5% en maximaal 100% kostendekking.
-------	--

Rente verstrekte leningen	Op basis van de bestaande leningenportefeuille.
---------------------------	---

Overige grondslagen

Uitgangspunten	Perspectiefnota 2022-2025
----------------	---------------------------

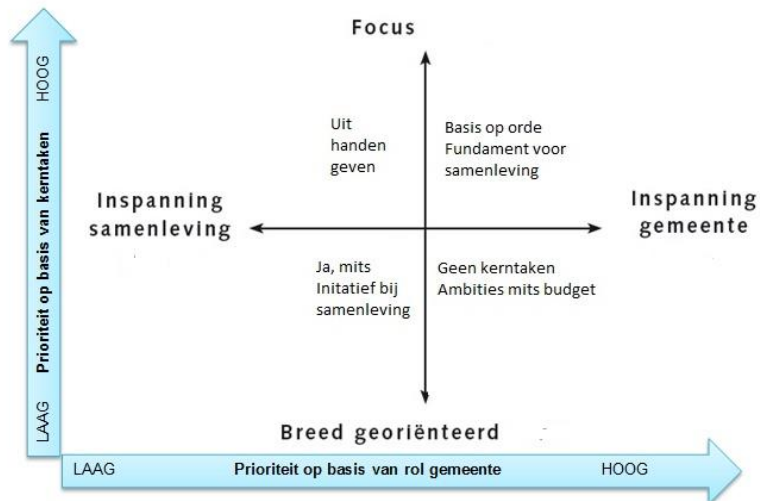
Aantal inwoners	Voor de berekening van de algemene uitkering is uitgegaan van een inwoneraantal van 20.880 (stand per 1 januari 2021) voor de jaren 2022 t/m 2025.
-----------------	--

Aantal woningen	Voor de berekening van de algemene uitkering is uitgegaan van 9.418 woningen voor de jaren 2022 t/m 2025.
-----------------	---

4. Bijlagen

Bijlage 1 De vier algemene uitgangspunten bij het maken van bestuurlijke keuzes

Onderstaand model vormt een visueel hulpmiddel van onze figuurlijke meetlat om keuzes te maken:

1. Wat de samenleving zelf kan, nemen we niet uit handen

De samenleving en de markt doen heel veel zelf. Ze organiseren zich, vervullen wensen en lossen problemen op. Op heel veel terreinen komen we er als overheid niet aan te pas en dat is prima. Een mooi voorbeeld vinden we de activiteiten die Hall Leeft ontplooit.

Als samenleving en markt er niet uitkomen en we als overheid worden gevraagd om een rol te spelen, dan hanteren we een 'ja, mits' houding. Die mits bestaat altijd minimaal uit een budgettair kader, een kwantitatieve impact, effectiviteit en een tijdslimiet. We wegen altijd af of ondersteuning/medewerking mogelijk en wenselijk is. Door vroegtijdig duidelijkheid te geven, voorkomen we verkeerde verwachtingen.

We vinden het daarbij belangrijk dat stimuleringsmaatregelen, participatiemogelijkheden en kansen niet onevenredig veel ten goede komen aan een groep inwoners die de wegen het beste weten te bewandelen. En als we keuzes moeten maken in de ondersteuning van bestaande en nieuwe maatschappelijke initiatieven die niet tot de basale infrastructuur behoren, dan stimuleren we innovatieve en vernieuwende initiatieven.

2. We gaan maatschappelijke opgaven samen te lijf

Op verschillende terreinen geven we zaken uit handen. Denk aan de culturele stichting die jaarlijks een budget aan allerlei culturele initiatieven besteedt. Of aan stichting Visit Brummen Eerbeek of Sportkompas. Inwoners en ondernemers, liefhebbers en experts, voeren zo allerlei zaken uit die we anders wellicht zelf zouden uitvoeren. Vaak komt de uitvoering zo het beste tot zijn recht en heeft de samenleving er het meeste baat bij. Als overheid willen we dan ook niet elke maatschappelijke opgave op traditionele wijze zelf te lijf gaan. We willen out-of-the-box denken, nieuwe samenwerkingen stimuleren en nieuwe kansen creëren. Als we nieuwe samenwerking kunnen stimuleren door partijen met elkaar in contact te brengen dan doen we dat. Zo stimuleren we coalitions of the willing.

3. We willen onze basis op orde hebben

Als gemeente zorgen we voor een vitale infrastructuur, zowel fysiek, juridisch als sociaal. Om dat te waarborgen investeren we, handhaven we en werken we vanuit goed opdrachtgeverschap. We willen daarin een voorbeeldige overheid zijn. Wij zorgen met andere woorden voor een goede bodem als basis. Het is aan de samenleving om op die vruchtbare grond 1.000 bloemen te laten bloeien.

4. Ambities formuleren we alleen als er budget is om ze te kunnen realiseren

Dit uitgangspunt spreekt voor zich: Zonder geld geen uitvoering.

Bijlage 2 Brief provincie goedkeuring begroting 2021

Besluit

Datum
9 februari 2021

Zaaknummer
2020-004011

Onderwerp
Begroting 2021

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 6

De raad van de gemeente Brummen
Postbus 5
6970 AA BRUMMEN

Geachte leden van de raad,

In onze brief van 15 december 2020 hebben wij u in kennis gesteld van ons besluit uw gemeente voor het jaar 2021 onder preventief financieel toezicht te plaatsen. Dit betekent dat de begroting 2021 en alle wijzigingen daarop goedkeuring behoeven van ons college alvorens u tot het doen van de geraamde uitgaven over kunt gaan. In onze brief hebben wij u ook geïnformeerd welke uitgaven u mag doen totdat uw begroting door ons is goedgekeurd.

Goedkeuring begroting

Wij hebben besloten om de jaarschijf 2021 van uw Programmabegroting 2021-2024 goed te keuren. De jaarschijven 2022, 2023 en 2024 nemen wij voor kennisgeving aan.

De meerjarenraming biedt naar ons oordeel op dit moment nog onvoldoende ruimte om de huidige financiële problematiek van uw gemeente op te lossen. Wel biedt het meerjarenperspectief naar ons oordeel een goed fundament voor een, met aanvullende maatregelen, te realiseren herstelplan. De kaders voor dit herstelplan hebben wij al met een afvaardiging van uw raad besproken op 4 december 2020 en bevestigd in onze brief van 15 december 2020.

Toelichting

Bij ons besluit hebben wij het volgende overwogen:

- De begroting 2021 is weliswaar niet structureel in evenwicht, omdat een deel van de structurele lasten wordt gedekt met incidentele baten, de geraamde incidentele en structurele baten en lasten zijn wel gebaseerd op reële uitgangspunten. Er is derhalve wel sprake van een reëel sluitende begroting. Bovendien is in de begroting 2021, net als in de andere jaren, een spaarbedrag voor het herstel van het weerstandsvermogen opgenomen.
- Uitvoering van de begroting 2021 leidt niet tot een verdere belasting van uw financiële positie en zorgt er ook niet voor dat de in de meerjarenbegroting opgenomen ramingen voor 2022 t/m 2024 moeten worden aangepast.

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

provincie
Gelderland

Datum
9 februari 2021

Zaaknummer
2020-004011

Blad
2 van 6

Herstelplan

De oplossing van de financiële problematiek zit vooral in het op te stellen herstelplan. Hierin zal worden uitgewerkt hoe vanaf 2023 weer sprake is van structureel en reëel sluitende jaarschijven, waarbinnen ruimte is gereserveerd voor herstel van het weerstandsvermogen.

In onze brief van 15 december 2020 hebben wij de kaders voor het herstelplan al aangegeven. Voor de volledigheid herhalen wij die nog een keer:

- Uw raad zal uiterlijk in juni 2021 gelijktijdig met de Perspectiefnota een financieel herstelplan vaststellen.
- Het herstelplan zorgt ervoor dat de gemeente jaarlijks zodanig kan sparen dat een ruim voldoende weerstandsvermogen wordt gerealiseerd uiterlijk 31 december 2028.
- Incidentele meevallers worden gebruikt om het herstelplan te versnellen.
- Vanaf de komende begroting (Programmabegroting 2022-2025) zijn de jaarschijven voor de jaren 2023 en verder structureel en reëel sluitend.
- Structurele ruimte binnen een begroting die structureel en reëel sluitend is, is beschikbaar voor extra/nieuwe lasten.
- Maatregelen van het Rijk die een mutatie van de aan de Nederlandse gemeenten te verstrekken uitkeringen betreffen, worden, indien dit voor uw gemeente een verlaging van de betreffende uitkering betreft, door uw raad afgedekt met extra aan te wijzen dekkingsmiddelen.

Wellicht ten overvloede adviseren wij u nogmaals bij de vaststelling van het herstelplan voldoende tijd te nemen voor het effectueren daarvan. Dit stelt u in de gelegenheid om in de komende begrotingen wat buffers in te bouwen, zodat realisatie van de geplande spaarbedragen niet te snel onder druk komt bij tegenvallers.

In dezelfde brief hebben wij aangegeven met uw college in contact te treden over de invulling van het herstelplan. Een gestructureerd ambtelijk overleg, namens uw en ons college, is inmiddels opgestart. Uit de stappen die worden gezet hebben wij het vertrouwen dat u erin zult slagen een reëel herstelplan op te stellen.

Rapportage “Naar een evenwichtig sociaal domein”

Wij hebben kennisgenomen van het rapport “Naar een evenwichtig sociaal domein” dat Bureau Berenschot op uw verzoek heeft opgesteld. Wij constateren dat het rapport aanknopingspunten biedt om te komen tot besparingen en daarmee een belangrijke schakel kan zijn voor het realiseren van financieel herstel. Ook zien wij dat bij het implementeren van de diverse maatregelen in sommige gevallen de kosten uitgaan voor de baten. Wij gaan er van uit dat wanneer er extra kosten zijn, die binnen begrotingsjaar 2021 nog niet binnen dit traject worden afgedekt, deze in de vorm van een wijziging van de begroting ter goedkeuring aan ons worden voorgelegd. Voor activiteiten waarvan de baten en lasten binnen begrotingsjaar 2021 enkel een verschuiving binnen het betreffende programma betekenen en die daarmee per saldo geen extra last betekenen, bestaat deze goedkeuringsvereiste niet.

Datum

9 februari 2021

Zaaknummer

2020-004011

Blad

3 van 6

Raadsbrief voorbereiding begroting 2021

In april 2020 heeft uw raad van uw college de "Raadsbrief voorbereiding begroting 2021" ontvangen. Deze brief die gaat vooral in op de mogelijke oorzaken van de huidige financiële situatie en het proces richting Perspectiefnota en begroting. Maar er worden ook aanknopingspunten gegeven voor het opstarten van een dialoog over de uit te voeren taken van uw gemeente en de middelen die daarbij horen. Wij begrijpen dat op dit moment voor het creëren van financiële ruimte eerst gefocust wordt op de implementatie van het Berenschot-rapport. Wij adviseren u echter om de in de raadsbrief genoemde oplossingsrichtingen niet geheel ter zijde te leggen.

Overige aandachtspunten

Voor het nemen van besluiten over de toezichtvorm en het goedkeuringsbesluit hebben wij uw begroting nader geanalyseerd. Deze analyse heeft een aantal algemene aandachtspunten opgeleverd, te weten:

- Covid-19
- Richtlijn ramen extra middelen jeugdzorg

In de bijlage geven wij een toelichting op deze twee punten. Verder hebben wij hier het overzicht opgenomen met de risicobeoordeling van uw financiële positie op basis van de financiële kengetallen.

Meer informatie?

Heeft u vragen over de inhoud van deze brief of over ons financieel toezicht? Neem dan contact op met uw adviseur gemeentefinanciën via het Provincieloket, telefoonnummer 026 359 99 99.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Gelderland

John Berends
Commissaris van de Koning

Pieter Hilhorst
Secretaris

Voor dit besluit geldt:

- Gemeentewet, artikel 203

Datum

9 februari 2021

Zaaknummer

2020-004011

Blad

4 van 6

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na dagtekening van dit besluit bezwaar maken. Richt uw bezwaarschrift aan: Gedeputeerde Staten, secretariaat Commissie rechtsbescherming, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem. Graag 'bezwaarschrift' vermelden op de envelop en op de brief.

U kunt uw bezwaarschrift ook elektronisch indienen op het portaal Rechtsbescherming. Hiervoor gebruikt u DigiD, eHerkenning of eIDAS.

Meer informatie vindt u op www.gelderland.nl/bezwaren en bij het Provincieloket 026 359 99 99.

Als u een bezwaarschrift indient, kunt u bij de rechter een verzoek indienen voor een voorlopige voorziening. Zie www.rechtspraak.nl.

Datum

9 februari 2021

Zaaknummer

2020-004011

Blad

5 van 6

Bijlage

1. Aandachtspunten

Covid-19

De Covid-19 pandemie heeft in 2020 tot grote maatschappelijke gevolgen geleid en zal ook in 2021 nog impact hebben, ook op uw gemeente. Wij hebben veel waardering voor de wijze waarop uw gemeente en de andere Gelderse gemeenten de uitdagingen waar onze samenleving en wij als overheid samen voor staan het hoofd biedt.

Wij begrijpen dat het lastig is om een adequate inschatting te maken van de financiële consequenties van de lange(re) termijneffecten van de Covid-19 pandemie en deze op te nemen in de begroting en meerjarenraming. U bent er bij het opstellen van de begroting 2021 van uitgegaan dat een toename van de bijstandsuitkeringen zal worden gedekt door extra Rijksbijdragen. Verder is een minimale risicopost opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen. Wij raden u aan om dat bij de Perspectiefnota 2022 en de begrotingsopstelling voor komend jaar, wanneer de werkelijke lasten en baten over 2020 bekend zijn en er meer duidelijkheid is over wat de diverse steunpakketten van het rijk voor u betekenen, wel te doen.

Richtlijn ramen extra middelen jeugdzorg

De minister van Volksgezondheid, welzijn en sport (VWS) heeft voor de periode 2019 t/m 2022, via het gemeentefonds, eenmalig een bedrag beschikbaar gesteld voor de jeugdzorg. Voor de periode na 2022 zijn geen toezeggingen op verlenging van de bijdrage gedaan. In overleg met de ministeries van VWS, Binnenlandse Zaken en Financiën en de VNG is een richtlijn opgesteld die gemeenten, bij wijze van uitzondering, toestaat ook voor 2023 en 2024 rekening te houden met een inkomst gelijk aan die voor 2021 en 2022.

Wij hebben vorig jaar nadrukkelijk aangegeven dat dit een richtlijn betreft en zeker geen advies is om er gebruik van te maken. Bovendien hebben wij dringend geadviseerd dat, als u er voor kiest om van de richtlijn gebruik te maken, u eenzelfde bedrag binnen uw weerstandsvermogen hiervoor zou moeten reserveren.

Met het verwerken van de uitkomsten van de meicirculaire 2020 in uw meerjarenraming heeft u dit jaar met het opnemen van een structurele stelpost van € 300.000 er impliciet voor gekozen gebruik te gaan maken van deze richtlijn. Mocht de Rijksoverheid deze tijdelijke verhoging van het Gemeentefonds niet verlengen, dan verhoogt dit de geraamde tekorten voor 2023 en 2024.

2. Risicobeoordeling van uw financiële positie

Wij hebben een risicobeoordeling gemaakt van de financiële positie van uw gemeente op basis van vijf financiële kengetallen. Deze sluiten aan bij de zogeheten 'signaleringswaarden' die afkomstig zijn uit onder meer de stresstest voor 100.000+ gemeenten.

Datum

9 februari 2021

Zaaknummer

2020-004011

Blad

6 van 6

In onderstaande tabel ziet u de kengetallen voor uw gemeente. De waarden zijn ingedeeld in de categorieën A, B en C. Categorie A is het minst risicovol en categorie C het meest risicovol. De corresponderende categorieën van uw gemeente zijn gekleurd weergegeven.

Kengetal	Gelders gemiddelde	Waarde Brummen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1. Netto schuldquote	67%	126%	<90%	90-135%	>135%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd	59%	118%	<90%	90-135%	>135%
3. Solvabiliteitsratio	30%	4%	>50%	20-50%	<20%
4. Grondexploitatie	9%	13%	<20%	20-35%	>35%
5a. Structurele exploitatieruimte Begr	0,20%	-0,40%	Begr en MJR	Begr of MJR	Begr en MJR
5b. Structurele exploitatieruimte MJR	0,11%	-0,90%	> 0%	> 0%	< 0%
6. Belastingcapaciteit	104%	113%	<95%	95-105%	>105%
7. Weerstandsvermogen	1,73	0,30	> 1,0	0,8 - 1,0	< 0,8

Kopie

Het college van B&W van de gemeente Brummen

Postbus 5

6970 AA BRUMMEN